

MEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Szerda, január 23. 1919. Szerda, jan. 8.

1919. Szerda, jan. 8.

1919. JANUÁR 23. TÁRA

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 250 K 1 óra 250 K
1 évre 30 K 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felétős szerkesztő: Hajós József.

Szocialisták legyünk-e?

A szocializmus oly régi, mint maga az emberiség, mégis — kevesen ismerik és még kevesebben gyakorolják.

A szocializmus az ember ama természetes törekvése, melyet munkája bérékért: jobb életet igyekszik magának biztosítani, emberi jogokat akar, egyenlőséget keres, szabadságra születését érzi.

Szocialista volt már az ősember is, aki nagy fáradtsággal tudta megszerzeni a táplálékát: a vadászat eredményén társainál igazságosan akart osztakodni. Szocialista a gyermek is, aki bár öntudatlanul, de sivatgya követeli a megélhetését.

Erthető, hogy a gondolkodás történetében a szocializmusnak sokféle alakjai léptek fel: bizarr kísérletek, naiv utópiák, az élet ridegségével s az em. éri önzéssel kevéssé számoló elméletek, míg pl. a bolsevista kommunizmus, mely azért lehetetlen, mert az embernek szervezeten és lélekben is különbözők: tehát munkákra minősége sem egyenlő.

Bár a szocializmus oly régi, mint az emberiség, mégis igazságos, igazi szocializmus még nem volt a világon — és most sincs! — hanem csak alakulóbán van.

A szocialista pártok, szövetségek — különféle társadalmi és hatalmi osztályok szolgálta szegődtek. Legyünk őszinték! A keresztény szocializmus nálunk inkább csak papiroson és néhány kiváltságos filozófus agyában s életében volt meg és van most is (Prohászka, Giesswein), csak legutóbbiban bontja fölényes öntudattal a fehér zászlaját, új programmal lép fel s nem akar többé a kötött vagyoni megmentéséért küzdeni s ezért kimertülni. — A keresztény szocializmus ma már el tudja választani az emberi lélek magasabb rendeltetését a megélhetéért való küzdelem prózai törekvéseitől: Szereti az életet keresi az örök-életet, de a földön is emberhez méltó meg-

élhetést, kultúremberhez való lakást, üdülést akar a munkája jutalmául. Nem elégszik meg olyan váltóval, melyet a világon vált be, de addig a "siralomvölgyben" a dús gazdagok asztaláról lehullott morzsákkal kell jólkönnie.

A szocialdemokrácia pedig önkéntelenül is a nagytöke szolgálatában állott. Elméletileg tényszerű elveket hirdetett, de az életben meg nem valósította. A kapitalisták vagyonsvédelmezője lett, bár elveit a kapitalizmus legdrossalibb valójára. Nem valogatta meg vezetteit: gazdag emberek kezébe adták a vörös zászlót, de a konjunktúrákat kihasználó idegeniájú rittekek uszították a becsületes munkásokat a keresztény szocialisták ellen.

Mestersegesen szított gyűlölettel nézett irkasszemet a két tábor, pedig egyet akartak: a munka elismerését, emberhez méltó életet, s dolgozó ember számára valójában nem ismerték meg a vörös zászló legmagyabb részét: az önkéntes gyárcímert dolgozóit, akik a kezükkel megélték az életüket.

Erre így mindkét táborban lehetetlenne vált. Megakadályozták a két tábor munkásainak egyesülését, mert tudták, hogy amely percben a munkások megértik egymást, azonnal felszabadulnak a régi vezetők keze alól és a vezetők csapat nélkül maradnak.

A vörös szocializmus brutális terrorja, osztályharc, túlzó kommunista ábrándjai elidegenítik a józan hívő embereket, akik belátják, hogy a legszemélyesebb és leggyakorlatibb szocializmus alapelveit Krisztus hirdette és élte át. A Megváltó tana és élete a keresztény szocializmus zászlóobontása.

Dolgozni és lelélni is élni! Ne legyen csak automata az ember, hanem a lelke művelésére is gondja legyen. Legyen kenyere, de nem csak kenyérrel él az ember, hanem tudásból és kegyelemből él a lelke, mely ismeretre, boldog-

ságra, örökös tökéletesebbé válik. Nem lehet ideáink a létpuffadt here, sem az állati munkában meggyógyított gépember, hanem az öntudatos, gondolkodó, dolgozó, kötelességtudó szocialis lény, aki az életet szereti, a munkát értékeli, embertársát megbecsülni tudja.

Ma már a keresztény szocializmus hívei annyira szabadok, hogy nyíltan merik mondani, hogy nincs szükségük az ölygérhija uralmára, a bankokráciára, a kapitalistákra sőt a főpánság kegyes elnézésére sem. Epen nem dicsekedhetünk azzal, hogy püspökünk a legmeggyőződesebb szocialista, aki nem vagyoni harcossá, hanem felosztani akar és akart már évekkel ezelőtt, amikor földfelszárásról más nem mert beszélni.

A keresztény szocializmusban mindenki "elvtárs", aki a fehér zászló köré csoportosulva dolgozik akár fizikai, akár szellemi téren. *A keresztény szocializmus nem hirdeti s nem akar felekezeti harcot*, de követeli a munkások szabad gyakorlását, semlegesíti mindenki embertársi felekezeti jogának. Nem hirdeti osztályharcot, mert tudja, hogy az osztályharc a katrészek egyesítéséből lesz a társadalom gépezete: megszünik az osztályharc, ha elismerjük a különböző osztályokat, de osztályuralom nélkül. A keresztény szocializmus küzd a töké uralma, kiszípolozó ereje ellen, bár nem remél utópias vagyonsközösséget, de a munka után tisztés megélhetést követel.

A keresztény szocializmus nem akar "jambőr társulat" lenni, hanem öntudatos szervezkedést sürget az igazságos egyenlőség kivívásáért. Tisztelet a tekintélyt, de nem tűr embérsárványokat.

A keresztény szocializmus nem el-lenségként vonul fel a vörös szocializmussal szemben. A két tábor majd megérti egymást és egyesülni fog. A két tábor munkásságának célja közös, az elvek is sokban azonosak. Ami a két tábor elválasztja, azt majd eltünteteti lassan az idő. Mindkét tábor

belátja majd tulzásait, tévedéseit és majd a kölcsönös megértés után: a munkásgyűlések maguk imponzans nagyszerűségükben lépnek fel a szabadságot, jogot, kenyéért való harcban. Az öntudatos munkás szeretni fogja hazáját, de kezét fog a munka asztalán át bármely nemzet fiával.

Most még mely szakadék van a vörös és fehér szocializmus között. *Legyünk mi a fehér, a keresztény szocializmus hittű és dolgozó katona*, hogy a társadalmi kérdések megoldásának nagy munkájában mi is résztvegyünk. De csak az jövőn közenk, aki nemcsak elvben, de az életben is szocialista!

Hajós.

Radikális humberg.

Vasárnap a vármegyeház nagyteremben gyűlést tartottak a radikálisok, hogy belépésre bírák a még nem radikális választókat. A szónok urak sok mindenféle közismert és mindenki által megfogható dolgokról szavaltak, *szavak, program, pontok, nem említettek sem volt pl. az egyház és állam elválasztásáról, a felekezeti iskolák megszüntetéséről, a hitortalmának az iskolából való kidobásáról. Ezekről a "kényes" pontokról ravasz számításal hallgatnak, mert hát ez a vallásos kisiparosoknak és kereskedőknek nem nagyon kellemes zene. Most pedig pártgok keltenek a radikális vezér uraknak, a radikális pontokon veszekedni a pártgokkál: *az iszobúbnok tartják majd a választások* — után.*

Magam is átélveztem ezt a radikális gyűlést, mely majdnem úgy sikerült, mint egy falusi tüzoltógyűlés a forradalmi magyar népközfárság bármely falujában. *Amint tít a radikális szónokok elmondták, azt minden párt valija, minden józaneszt ember akarja, aki mást akar az — hűlye!* Epen azért nincs szükség radikális pártira, mert amit ők a vasárnapi gyűlésükön sürgettek, azt bármelyik párt különben megvalósíthatja!

Mosolyognom kellett, mikor az előadó urak a nagytöke és nagybirtok ellen dörögtek. Ilyenkor megjelentek lelki szeméim előtt az új honfoglalás vezérei, nem a "kacagányos apák és heves ifjú leventék", hanem a potrohos, lógós tokájú,

HIREK

gyémántszerekekkel kirított a... radikális párt oszlopos tagjai. Ha jól tudom: Weisz Manfréd is az ő csekély 750 millióskájával a radikálisok táborában ordíja majd rekorditá törköt a nagytöke szarnoksága elleni szavazásokban. És az idegenből ideszakadt borkabátos urak szintén a radikálisokkal végeznek... ki-rohanásokat a n... ellen.

Hamburg az egész! A radikális komédia arra jó, hogy a liberálisvagyonosok a hadimilliomosok megkíséreljék a vagyonukat és börtök megmenetni azokkal a szociáldemokratákkal, akikhez dörgölőznek és átkától félnek. Meri ha a szociáldemokraták következetesen végrehajtják a programjukat, akkor a radikális párt nagytöke seín és nagybirtokosain kell érvágsít végezniök.

Egyébként, radikális pártban most dühög az egyetértés: "A gazdaság radikálisok neheztelnek Jászai Oszkára" azért, hogy a magántulajdonra vonatkozóan "szélsőséges elveket" - olyan bolsevikki felít - hirdet. A radikális hadimilliomosok pedig nem rajonghatnak a legenyhebb kommunizmusért sem!

Örülünk azon, hogy a józan polgárságnak kezd könyölni a szeme és meglátja a radikális porhintést és a vörös szociálmussal való kacorkodást. Így pl. a "Magyar Szabad Paraszt" a most megjelent riportjában kienrelt ezt: "Visszatértem a budapesti s egyelőre városi radikális és szocialista urakkal, a paraszti és idegen börtökösöknek beleavatkozása a fölbirtokreform kérdésébe."

A radikális vezérek arcátlan hazugassággal is képesek a tagok többségét sikeresebben tévni, ismét egy példát: tegnap a vasúton sok ezer riportár érkezett... Hamarosan elfogadják a választást... megfontolón megütődje, hogy... "nem" hanem azért fogják osztogatni, hogy elhitessék a riportát a hazugságot. "A radikális párt azért alakult, hogy az istentagadó és anyag-elyi fejtlálosultak, a szabádkörművesek, a destruktív irá-hívei poliükai pártba tömörülve eredményesebben küzdjenek az egyház és a pozitív vallások alapján nyugvó társadalmom ellen."

A radikális párt azért alakult, hogy az istentagadó és anyag-elyi fejtlálosultak, a szabádkörművesek, a destruktív irá-hívei poliükai pártba tömörülve eredményesebben küzdjenek az egyház és a pozitív vallások alapján nyugvó társadalmom ellen.

A radikális nagyítókések most a pénzüket és a börtököt féltik, ravasz taktikával a zaványból lelt pandúr szerepét játszáik, Körtésfogással elhallgatják a párt programjának radikális pontjait. A kritikátlan s jóhi-szemű nép talán hiszi a mézes szavaknak, - pedig Hamburg az egész! A vörös szocialisták becsületesebb nyíltsággal dolgoznak, többet terrorizálnak, de kevesebbet kérlelnék, mint a radikális kolompások, akik a "nagy nagy építőmesterét" rosszul utánozzák amikor a "sejáj házaik" megmentése és

sejáj tömök zsebjük és Wertheimszeltrényük megőrzése révén atarják fölszabadítani a polgárságot a nagyurak és bankok uralma alól.

Porhítás, humbug, komédia az egész!

(Jelen volt)

3 milliárdot

azaz háromezer millió koronát költött el a magyar köztársasági népkormány ifjuságának első két hónapjában, 1918. év november és december hónapokban. Ezt nem mi, hanem Szende Pál pénzügyminister mondja. (l. Budapesti Hírlap karácsonyi száma.)

Egészen csinos gazdasági költés! A világháború alatt 17 milliárd adósságot csinált Magyarország, ebből egy esztendőre négy milliárd, egy negyedévre egy milliárd esik. A békében egy hónapra 4 és fél hónap háborús kiadás esik. Ha így folytatják, egy esztendő alatt annyit adósságot csinálnak, mint a háború négy esztendejében.

Egészen jól valának, ha ezt a rengeteg 3 ezer milliót Franciaországtól vagy Amerikától kaptuk volna ajándékba. Mivel azonban azok nemcsak hogy nem adnak, hanem vinni akarunk, ez a három milliárd a mi adósságunk marad. Annál inkább a mi adósságunk, mert a mi pénzügyigazgatók mondják: "adó alig esurran-csöppen az állam-kasszába."

Az ember kért, hogy... nék fizetők ki ezt a rengeteg pénzt? Nyajas vagy inkább

Ilye? Éu nem kaptam s valószínű, hogy se te, se a szomszédod, se a jó barátod nem kaptál, hanem azok, akik kezébe lábbal s föleg gőgökkel azt akarják elhitetni, hogy ők képviselik Magyarországot s a mi hazánk egészen rendes, vagdnyon halad a boldogság-felő és csak be kell tétőzni ezt az épületet és boldog lesz a magyar.

A végén pedig kérdjük: ki fizeti ki ezt a csinos sümme-kát? Bizonyára nem azok, akiknek a rejtükvalón, a napi urimódjukor kívül semmijük nincs, hanem azok, a kiknek van vagy lesz valamijük, tehát akik szeretik addig valamit vagy ezután... Valamit. Ugy-e ezek azok a... De legalább elmondhatjuk, hogy a nagy... volt idején, hogy nekünk is volt egyszer farsan-gunk, a mikor jól érezték magukat egyékek és nekünk szabad volt végignézni a farsangolásukat. Há, nem élvezet ez?

Dr. Pajzs mesier kuruzsló a politikai téren. Legalább erre vall az a kortesbeszéde, melyet a feministák által vasárnap délután tartott gyűlésen mondott. Eddig a nő kezébe inkább kerültek adak és arra tanították, hogy légy szerény és alázatos. - mondta a jemes mester, - a radikálisok pedig azt mondják: "A nő ne legyen alázatos, ne legyen szerény, hanem öntudatos." A nő maga erri, hogy öntudatoson nőiesnek kell lennie. és a 4 és fél éves háború alatt megmutattak asszonyaink és leányaink munkaképességüket, pedig nem adtak fel a legszebb női feladatokat. A feministák szívesen látnák, ha a leányok teljesíteni munkájukat volna a politikai jogokat. Mint tekintem a kuruzsló dr. Pajzs, mert azt hiszi, hogy a polgári erkölcs tanítója több eredményt ér el, az anyitván: "Ne azért ne légy, mert elkarhozol, hanem, mert a polgári becsület nem engedi." A választ nem bántja a radikális doktor, hanem az összes felkérteket papján. Jól tudja ugyanis, hogy a vallás szolgálatában az a pap, ami közhatalmában az orvos. A körházat-dicserehejük, ha a körháznak, hadat üzenünk, - a taler" radikális, meg. - Végül azt beszél a radikálisok: "Egő maga sem hiszi el, hogy az orosz gőz henger nyomán élet lakdik." Gyűlés előtt Lityán Viktoria mutatta meg, hogy feministább a budapesti feministánál, mert azok a "Nő" című lapjukban minden programmal ismertetik. Lityán azonban melegegedett a két testvéremre, hogy a többi párt programok megalkotása után elhagyják baránykái. (A. N.)

A hadügyminister, akit Székesfehérvárra tegnap délelőtt 10 órakor várják, d. n. fél 3 órákor érkezett meg egy 200 lőeres, börtedelő, háromlőeres hadiréplőtűgépen a Sóstó mellett repültőre; innen börtökösin jött be a városba.

Keresztényszocialisták. A kormányelnök kezdeményezése mire mindjobban ért hódít a polgári pártok tömörülésének eszméje. Nemesak arról van szó; hogy a pártok bizonyos megállapodással kezdjék a januárban meginduló választási küzdelmet, hanem arról is, hogy átköték a polgári pártokat, amelyek még nincsenek képviselve a kormányzásban, bevonják az ország aktív vezetésébe. A kormány már meg is tette az első lépéseket; tárgyalta keresztényszocialista párt képviselőivel és a kigazdapárt vezérével abban az irányban, hogy egy-egy tag

gal képviselésekk magukat a kabinetben.

A keresztényszocialista párt hajlandó támogatni a kormányt, de a részere feljárnóló államtitkari állás egyelőre nem fogadtat el. A tuszaga-párt szintén kész támogatni a kormányt, hajlandó résztvenni a kormányzásban is, de a részvételt ahhoz a feltételhez köti, hogy a kormány a börtökreform kérdésében honorálja a állásponját. Az erre vonatkozó tárgyalás még nem fejeződött be. A kormány helyzete változatlanul nyílvos hírelt és bent.

Hismérés. A polgárorség újév napján a vasárnap délután egy nagyobbabará rendvagyarást alkállyozott meg. A rendvagyarást az llyas katonák ellen éjjel után a polgárorséget hívta közbelpésre. Keresztés Farko szászparancsnok vezetés alatt 2 járőr vonult ki egy gépfegyverrel, s a rendvagyarást a fegyverrel s a hada a rendvagyárnak. A városi hatóság se szep, sikeres közbelpessert elismerő szavakban meleg köszönetet mondott a polgárorségnek.

Téherautókat vetra város Budapestben, Cserabjár 28-30 ezer koronáért. Kettő meg is érkezett tegnap, befogadó képességük fél vaggon.

A polgárorség összygyűlése. A polgárorség vasárnap tartotta összygyűlést, melyen vagy ötszáz polgáror jelent meg és a külvárosi községek is nagy számban képviselő voltak. Dr. Kovács Kálmán parancsnok felkés szavak után Veres József, tartott beszédet s betérjesszette az általa szerkesztett szervezeti szabályzatot melyet csekély változással fel fogadtak. Utána az összygyűlés Schnerdler parancsnok vezetésével főparancsnokká választotta, aki a városi szavakkal a város polgárorfőlet legyelemla. Végül leterekelt a becsületben fogadással, amit az új főparancsnoknak adott köszönettel s is megerősítették. Impozáns, lelkes gyűlés volt, tanuja annak, hogy a Polgárorség a városi közbelpen fenntartásának egyik számoltató eszköze lett.

Nem lesz cukor. A lefolyt cukorkampany kedvezőtlenül zárul. A répat sok helyen nem szedték ki a földből, másutt a gyárak nem dolgoztak szenhi-anymiat. A Joyradalmi események is zavaróan hatottak a termelésre. A sarkadi Cukorgyárat, a mely az Alföldi Cukorgyárat tulajdona; Zavargó elemek annyira megrong kál, hogy hosszú ideig lehetetlen lesz üzembe helyezni. A rendelkezésre álló cukor legföljebb két három hónapig sziltséglet kielégítésére alkalmas. Legközelebb, mint értesülünk, le fogják szállítani a cukor fejadagját, de ezzel sem tudnak segíteni a nagy cukorhiányra. A zangforgalomban a cukorhiány nagy áremelkedést eredményezett s má már 23-25 koronát fizetnek a cukor kilogramjáért. Szakörök véleménye szerint márciusban már egyáltalában nem lesz cukor Magyarországon.

